

पठतु संस्कृतम्
शिक्षा

मे २१, २०२२

पाठः - २

अङ्काः १००

1) पुल्लिङ्ग-शतृप्रत्ययान्त-रूपं लिखत। (१०)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
शृणोति			
ददाति			
बिभेति			
रोदिति			
करोति			

2) आवरणे दत्तस्य क्रियापदस्य शतृप्रत्ययान्तं रूपं रिक्तस्थाने लिखत (५)

- हरिः कन्दुकं _____ हसति । (क्रीणाति)
- बालकाः श्लोकान् _____ वदन्ति । (जानन्ति)
- पाचकाः पाकं _____ गायन्ति । (कुर्वन्ति)
- शिशू मातरं _____ क्रीडतः । (गृहणीतः)
- यजमानात् _____ कर्मकरः कम्पते । (बिभेति)

3) रिक्तस्थानं पूरयत (१०)

	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
गौरी	षष्ठी			
किम् (न)	सप्तमी			
मतिः	चतुर्थी			
वधूः	पञ्चमी			
तद् (स्त्री)	तृतीया			

4) एतानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत (५)

- पाठितवती
- पश्यन्तः
- गायन्ति
- प्रणम्य
- बालकेभ्यः

5) सन्धिं कृत्वा नाम लिखत (१०)

- a. वाक्यम् + लेखनीयम्
- b. जगत् + गुरुः
- c. गीतम् + श्रुत्वा
- d. महत् + यशः
- e. देवम् + नमस्करोति

6) सन्धि-विच्छेदनं कृत्वा नाम लिखत (१०)

- a. तदेव
- b. पत्रिकां पठ
- c. अजन्ताः
- d. सम्राडिति
- e. षडाननः

7) कृदन्त / लकार रूपं लिखत (१०)

धातुः	कृदन्तः / लकारः	
गण्	तव्यत्	
चिन्त्	क्तवतु (पु)	
चर्	कर्मणि लट्	
जनी	लृट्	
ज्वल्	शतृ पुं	
कथय्	तुमुन्	
नम्	अनीयर्	
हस्	क्त्वा	
गम्	क्त पु	
लिख्	ल्यप्	

8) सूक्तेः अर्थः लिखत । (३)

मनो हि हेतुः सर्वेषाम् इन्द्रियाणां प्रवर्तने

9) प्रहेलिकायाः अर्थम् उत्तरं च लिखत । (३)

राजन्! कमलपत्राक्ष! तत्ते भवतु चाक्षयम् ।
आसादयति यद्रूपं करेणुः करणैः विना ॥

10) सुभषितस्य सन्धिच्छेदं तात्पर्यम् च लिखत । (४)

दानं भोगो नाशस्तिस्त्रो गतयो भवन्ति वित्तस्य ।
यो न ददाति न भुङ्क्ते तस्य तृतीया गतिर्भवति ॥

11) श्लोकस्य पदविभागः अन्वयं तात्पर्यं च लिखत । (५)

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणामाचार्य महतीं चमूम् ।
व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥

12) एकवाक्येन उत्तरं लिखत (७)

- मन्त्रालोचनार्थं कौ आगतौ ?
- धर्मराजस्य भीतिः का ?
- युधिष्ठिरः किं कर्तुं सङ्कल्पितवान् ?
- सौख्यं स्वल्पम् अपि अधिकं कदा भवेत् ?
- काषायरसम् आसाद्य अम्बु कीदृशं भवति ?
- देवेन्द्रः किं सूचितवान् ?
- दुर्योधनस्य आचार्यः कः ?

13) लौकिकन्यायं विवृणुत (३)

सूचीकटाहन्यायः

14) संस्न्दर्भम् व्याख्यात (५)

एकत्र देवकार्यम्, अन्यत्र बन्धुकार्यम्

15) मेलयत (५)

a. मध्ये	- वस्त्रम्
b. समुद्रः	- नेपालः
c. पाणिनिः	- लक्ष्मीः
d. अग्रे	- सरस्वती
e. कैलासः	- लाहोरः

16) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णनं कुरुत (५)

भक्त-हनुमान्